DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

7. juli 2009

Indhold

I — Sagens baggrund . . . . . I - 5742

II — Dommen af 12. maj 2005 i sagen Kommissionen mod Grækenland . . . . . I - 5745

III — Den administrative procedure . . . . . I - 5745

IV — Retsforhandlingerne for Domstolen . . . . . I - 5747

A — De i søgsmålet omhandlede støttebeløb . . . . . I - 5747

B — De skriftlige redegørelser, afgivet som besvarelse af Domstolens spørgsmål . . I - 5748

V — Traktatbruddet . . . . . I - 5752

A — Søgsmålets genstand . . . . . I - 5752

B — Opfyldelsen af dommen af 12. maj 2005, Kommissionen mod Grækenland . . I - 5752

1. Parternes argumenter . . . . . I - 5752

2. Domstolens bemærkninger . . . . . I - 5756

VI — De økonomiske sanktioner . . . . . I - 5758

A — Påstanden om tvangsbøde . . . . . I - 5758

1. Parternes argumenter . . . . . I - 5758

2. Domstolens bemærkninger . . . . . I - 5759

a) Indledende bemærkninger . . . . . I - 5759

b) Varigheden af traktatbruddet . . . . . I - 5760

c) Valg af andre midler end kontant tilbagebetaling . . . . . I - 5761

d) Bevisbyrden . . . . . I - 5763

e) Støttebeløbet bestående i kapitaltilførsel . . . . . I - 5765

f) Støttebeløbet vedrørende »spatosimo«-afgiften . . . . . I - 5766

g) Støttebeløbet vedrørende lejeafgifter til lufthavne . . . . . I - 5768

h) Konklusion . . . . . I - 5770

B — Tvangsbødens størrelse . . . . . I - 5771

1. Indledende bemærkninger . . . . . I - 5771

2. Overtrædelsens varighed . . . . . I - 5772

3. Overtrædelsens grovhed . . . . . I - 5773

4. Den sagsøgte medlemsstats betalingsevne . . . . . I - 5774

5. Konklusion . . . . . I - 5774

6. Tvangsbødens ikrafttrædelsestidspunkt og periode. . . . . I - 5774

B — Den kumulative pålæggelse af en tvangsbøde og et fast beløb . . . . . I - 5775

1. Parternes argumenter . . . . . I - 5775

2. Domstolens bemærkninger . . . . . I - 5778

a) De kumulerede sanktioner . . . . . I - 5778

b) Relevansen af pålæggelsen af et fast beløb . . . . . I - 5779

c) Det faste beløbs størrelse . . . . . I - 5780

VII — Sagens omkostninger . . . . . I - 5781

I sag C-369/07,

angående et traktatbrudssøgsmål i henhold til artikel 228 EF, anlagt den 3. august 2007,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved E. Righini samt ved I. Hadjiyiannis og D. Triantafyllou, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Den Hellenske Republik ved A. Samoni-Rantou og P. Mylonopoulos, som befuldmægtigede, bistået af dikigoroi V. Christianos, og P. Anestis,

sagsøgt,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling)

sammensat af præsidenten, V. Skouris, afdelingsformændene P. Jann, C.W.A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts og T. von Danwitz samt dommerne A. Tizzano og J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta (refererende dommer), K. Schiemann, A. Arabadjiev, C. Toader og J.-J. Kasel,

generaladvokat: P. Mengozzi
justitssekretær: fuldmægtig R. Şereş,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 11. november 2008,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 5. februar 2009,

afsagt følgende

Dom

1 Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber har med søgsmålet nedlagt påstand om, at Domstolen

— fastslår, at Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold artikel 228 EF, da den ikke har gennemført de nødvendige foranstaltninger til

opfyldelse af Domstolens dom af 12. maj 2005, Kommissionen mod Grækenland (sag C-415/03, Sml. I, s. 3875), vedrørende Den Hellenske Republiks tilsidesættelse af forpligtelser, der påhviler medlemsstaten i medfør af artikel 3 i Kommissionens beslutning 2003/372/EF af 11. december 2002 om støtte fra den græske stat til Olympic Airways (EUT L 132, s. 1, herefter »den omtvistede beslutning«)

— tilpligter Den Hellenske Republik at betale Kommissionen en tvangsbøde på 53 611 EUR for hver dags forsinkelse med opfyldelsen af dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland om den omtvistede beslutning fra den dag, hvor der afsiges dom i nærværende sag, indtil den dag, hvor den nævnte dom i sagen Kommissionen mod Grækenland er blevet opfyldt, og

— tilpligter Den Hellenske Republik at betale Kommissionen et fast beløb, hvis størrelse fremkommer ved at multiplicere et dagligt beløb på 10 512 EUR med antallet af dage for overtrædelsens fortsatte bestående i perioden mellem dommens afsigelse i sagen Kommissionen mod Grækenland og dommens afsigelse i nærværende sag for så vidt angår den omtvistede beslutning

— subsidiært nedlægges der, for det tilfælde, at Domstolen fastslår, at tilbagesøgning faktisk har fundet sted, påstand om, at Den Hellenske Republik betaler Kommissionen et fast beløb, hvis beløb fremkommer ved at multiplicere et dagligt beløb på 10 512 EUR med antallet af dage for overtrædelsens fortsatte bestående i perioden mellem dommens afsigelse i sagen Kommissionen mod Grækenland og datoen for Den Hellenske Republiks tilbagesøgning af den støtte, der blev erklæret ulovlig ved den omtvistede beslutning

— tilpligter Den Hellenske Republik at betale sagens omkostninger.

I — Sagens baggrund

2 Kommissionen vedtog den omtvistede beslutning den 11. december 2002, hvis konklusion var affattet således:

»Artikel 1

Den omstruktureringsstøtte, den græske stat har ydet Olympic Airways i form af

a) lånegarantier til selskabet frem til den 7. oktober 1994 i medfør af artikel 6 i græsk lov nr. 96/1975 af 26. juni 1975

b) nye lånegarantier på i alt 378 mio. USD for lån, der skulle optages inden den 31. marts 2001 til indkøb af nye fly og dækning af de nødvendige investeringer til udflytning af Olympic Airways til den nye lufthavn i Spata

c) lempelse af [Olympic Airways] gældsbyrde svarende til 427 mia. græske drakmer

d) konvertering af 64 mia. græske drakmer af selskabets gæld til egenkapital

e) en kapitaltilførsel på 54 mia. græske drakmer, nedskrevet til 40,8 mia. græske drakmer, udbetalt i tre rater på henholdsvis 19, 14 og 7,8 mia. græske drakmer i 1995, 1998 og 1999,

betragtes som uforenelig med fællesmarkedet i den i traktatens artikel 87, stk. 1, fastsatte betydning, eftersom følgende betingelser for den oprindelige godkendelse af støtten ikke længere er opfyldt:

a) fuld gennemførelse af omstruktureringsplanen med henblik på at gøre selskabet levedygtigt på lang sigt

b) opfyldelse af 24 specifikke tilsagn, der var knyttet til godkendelsen af støtten

c) løbende tilsyn med iværksættelsen af omstruktureringsstøtten.

Artikel 2

Den statsstøtte, den græske stat har ydet ved at tolerere, at Olympic Airways konsekvent har undladt at betale socialsikringsbidrag, Olympic Aviation har undladt at betale moms på brændstof og reservedele, og Olympic Airways har undladt at betale lejeafgifter til forskellige lufthavne, lufthavnsafgifter til Athens internationale lufthavn og andre lufthavne samt »spatosimo«-afgift, er uforenelig med fællesmarkedet.

Artikel 3

1. Grækenland træffer alle nødvendige foranstaltninger for hos modtageren at tilbagesøge det støttebeløb på 14 mia. græske drakmer (41 mio. EUR), der er omhandlet i artikel 1, og som ikke er forenelig med traktaten, og den støtte, der er omhandlet i artikel 2, og som ulovligt er stillet til rådighed for modtageren.

2. Tilbagesøgningen finder sted omgående og i overensstemmelse med græsk lovgivning, såfremt denne giver mulighed for øjeblikkelig og effektiv iværksættelse af denne beslutning. Den støtte, der skal tilbagebetales, pålægges renter fra det tidspunkt, den blev udbetalt til modtageren, og indtil den er tilbagebetalt. Renterne beregnes på grundlag af den referencesats, der anvendes til at beregne subventionsækvivalenten for regionalstøtte.

Artikel 4

Grækenland underretter senest to måneder efter meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterkomme beslutningen.

[…]«

II — Dommen af 12. maj 2005 i sagen Kommissionen mod Grækenland

3 Den 24. september 2003 anlagde Kommissionen i henhold til artikel 88, stk. 2, EF et traktatbrudssøgsmål mod Den Hellenske Republik vedrørende opfyldelse af den omtvistede beslutning.

4 Domstolen fastslog i sin dom i sagen Kommissionen mod Grækenland:

»Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 3 i [den omtvistede] beslutning […], idet den ikke inden for den fastsatte frist har truffet alle de nødvendige foranstaltninger for at tilbagesøge det støttebeløb, som blev fundet retsstridigt og uforeneligt med fællesmarkedet — bortset fra bidragene til den nationale socialsikringsinstitution — i henhold til beslutningens artikel 3.«

III — Den administrative procedure

5 Kommissionen fremsendte den 18. maj 2005 en meddelelse til Den Hellenske Republik, hvori den anmodede om at få oplyst, hvilke foranstaltninger Den Hellenske Republik havde truffet med henblik på opfyldelsen af dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland.

6 Den Hellenske Republik oplyste i sit svar af 2. juni 2005, at tilbagesøgningsforanstaltningerne over for Olympic Airways var under forberedelse, og at tilbagesøgningsprocedurerne ville blive afsluttet inden for nogle måneder gennem salget af aktiver og aktier i Olympic Airways. Den Hellenske Republik præciserede endvidere, at opfyldelsen af pålægget om tilbagesøgning af støtten på 41 mio. EUR i den omtvistede

beslutnings artikel 1 var udsat af Forvaltningsdomstolen i Athen i afventning af Olympic Airways annullationssøgsmål til prøvelse af beslutningen ved De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans.

7 Den Hellenske Republik bekræftede ved skrivelse af 8. juli 2005 på ny, at regeringsmyndighederne var ved at lægge sidste hånd på planlægningen af proceduren for tilbagesøgningen af den omhandlede støtte.

8 Ved en åbningsskrivelse af 18. oktober 2005 indledte Kommissionen herefter proceduren, som er fastlagt i artikel 228 EF, for manglende opfyldelse af dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland.

9 I svarskriftet af 19. december 2005 informerede Den Hellenske Republik Kommissionen om, at den bestred påstanden om, at der ikke var sket underretning om de foranstaltninger, der var iværksat for at gennemføre denne dom. Medlemsstaten bemærkede, at de nationale myndigheder havde gennemført tilbagesøgningen af den i den omtvistede beslutning omhandlede støtte korrekt og uden forsinkelse.

10 Den 4. april 2006 fremsendte Kommissionen en begrundet udtalelse til Den Hellenske Republik, som blev meddelt medlemsstaten den 10. april 2006. Kommissionen opfordrede i denne udtalelse Den Hellenske Republik til at træffe de nødvendige foranstaltninger til opfyldelse af den omhandlede dom inden for en frist på to måneder fra modtagelsen af udtalelsen. I udtalelsen blev det endvidere præciseret, at Kommissionen, hvis den skulle indbringe sagen for Domstolen i medfør af artikel 228 EF, ville angive de beløb, der skulle betales som tvangsbøde og et fast beløb.

11 Den Hellenske Republik besvarede den begrundede udtalelse ved skrivelse af 9. juni 2006, hvori medlemsstaten gentog det i de forudgående skrivelser anførte. Medlemsstaten bemærkede desuden, at Olympic Airways havde indgivet en administrativ klage, og fremførte, at der var problemer med at få gennemført de nationale procedurer for tilbagesøgningen af den ulovlige støtte.

12 Kommissionen besluttede under disse omstændigheder at anlægge sag ved Domstolen.

13 Retten annullerede ved dom af 12. september 2007, Olympiaki Aeroporia Ypiresies mod Kommissionen (sag T-68/03, Sml. II, s. 2911), den omtvistede beslutnings artikel 2 og 3, for så vidt som de angår tolerancen af den vedvarende manglende betaling dels af lufthavnsafgifter, som Olympic Airways skulle betale til Athens internationale lufthavn, dels af den merværdiafgift, som Olympic Aviation skulle betale af brændstof og reservedele. Retten frifandt i øvrigt Kommissionen.

IV — Retsforhandlingerne for Domstolen

A — *De i søgsmålet omhandlede støttebeløb*

14 Kommissionen har i replikken præciseret, at der, henset til Rettens dom i sagen Olympiaki Aeroporia Ypiresies mod Kommissionen, fortsat mangler at blive tilbagesøgt følgende beløb, uden renter:

— 41 mio. EUR i henhold til den omtvistede beslutnings artikel 1

— 2,5 mio. EUR for betaling af lejeafgifter i visse lufthavne

— 61 mio. EUR for betaling af »spatosimo«-afgift og

— 28,9 mio. EUR for modregningen af Den Hellenske Republiks og Olympic Airways' gensidige fordringer samt af visse lufthavnes og Olympic Airways' gensidige fordringer vedrørende lufthavnsafgifter.

15 Kommissionen har, hvad angår det sidstnævnte beløb, i et svar af 26. november 2008 på et skriftligt spørgsmål af 14. november 2008 fra Domstolen bekræftet, at beløbet på 28,9 mio. EUR i den omtvistede beslutnings punkt 209 ikke skulle være genstand for tilbagesøgning, idet dette beløb ikke i sig selv udgør statsstøtte.

B — *De skriftlige redegørelser, afgivet som besvarelse af Domstolens spørgsmål*

16 Domstolen har den 20. oktober 2008 i medfør af procesreglementets artikel 54a anmodet Den Hellenske Republik om bl.a. at præcisere, på hvilken måde og med hvilken hjemmel de støttebeløb, som skal tilbagesøges fra Olympic Airways efter den omtvistede beslutnings artikel 2 og 3, var modregnet i statens gældsposter til dette selskab.

17 Den Hellenske Republik har den 31. oktober 2008 svaret, at en vis del af Olympic Airways gældsposter, herunder de beløb, som i henhold til den omtvistede beslutnings artikel 1 skal tilbagebetales, og saldoen for »spatosimo«-afgiften, samt en regning fra civilluftfartsmyndigheden på 176 802 EUR, blev modregnet i et erstatningsbeløb, som selskabet var tilkendt ved voldgiftskendelse. Det omhandlede erstatningsbeløb blev tilkendt Olympic Airways af en voldgiftsret, der er nedsat i medfør af en voldgiftsklausul i lovdekret nr. 3560/1956 om gyldigheden af en kontrakt indgået mellem Aristote Onasis og staten.

18 Den Hellenske Republik har angivet, at den første voldgiftskendelse, nr. 57/2006 af 6. december 2006 (herefter »voldgiftskendelsen af 6. december 2006«), vedrørende det

første søgsmål, der blev anlagt den 20. marts 2006, tilkendte Olympic Airways følgende erstatningsbeløb:

— 37 051 392 EUR for den for tidlige udsættelse fra Elliniko- lufthavnen

— 17 996 655 EUR for udflytningen til den nye lufthavn

— 75 615 756 EUR til dækning af tab, der er lidt som følge af anlægsarbejder i Athens internationale lufthavn

— 1 375 707 EUR til dækning af tab, der er lidt som følge af de forsinkede anlægsarbejder i Athens internationale lufthavn, der medførte, at Olympic Airways blev nødsaget til at anvende faciliteterne i Ellinko-lufthavnen og varetage vedligeholdelsen

— 183 300 000 EUR til dækning af yderligere driftsomkostninger for Athens internationale lufthavn i perioden fra den 29. marts 2001 til den 31. december 2005 i forhold til omkostningerne forbundet med Elliniko-lufthavnen

— 88 026 000 EUR til dækning af særlige driftsomkostninger som følge af den meget lange ventetid i Athens internationale lufthavn i forhold til den gamle lufthavn i perioden fra den 29. marts 2001 til den 31. august 2005

— 3 753 472 EUR som følge af forpligtelsen til at dække omkostninger forbundet med opkrævningen af motorvejsafgifter, der er obligatoriske for at få adgang til Spata-lufthavn via Attiki, og

— 250 000 000 EUR for bundne midler.

19 Denne første voldgiftskendelse vurderede ifølge Den Hellenske Republik, at Olympic Airways totale tab berettigede til en erstatning på 657 118 982 EUR. Efter en række berigtigelser blev erstatningsbeløbet fastsat til 563 896 458 EUR plus renter.

20 Den Hellenske Republik har understreget, at modregningen af de beløb, som blev tilkendt Olympic Airways, i selskabets gældsposter til staten blev gennemført. I denne modregning indgik tilbagesøgningen af den støtte, der er omhandlet i den omtvistede beslutnings artikel 1, samt betaling af saldoen for »spatosimo«-afgiften og gældsposten på 176 802 EUR vedrørende fakturaen fra civilluftfartsmyndigheden, som omhandlet i beslutningens artikel 2.

21 Den Hellenske Republik har tilføjet, at staten fra august 2007 har udstedt betalings-ordrer for Olympic Airways på grundlag af de voldgiftskendelser, der er afsagt til fordel for selskabet. Disse midler blev ikke udbetalt til selskabet som en følge af selskabets gældsposter, der omfatter de ovennævnte støttebeløb. Skattemyndighederne var retligt forpligtede til at modregne selskabets gældsposter i de beløb, der skyldtes til selskabet. Den første betalingsordre var tilstrækkelig til fuldt ud at indfri selskabets restgæld i henhold til den omtvistede beslutning (et beløb i størrelsesordenen 120 mio. EUR inklusive renter).

22 Den Hellenske Regering har bemærket, at den første betalingsordre, der omhandlede de erstatningsbeløb, som blev tilkendt ved voldgiftskendelsen af 6. december 2006, fandtes i dokument nr. 2516/31.8.2007 og vedrørte et beløb på 601 289 003 EUR. Dette beløb fremkom gennem tillæg af lovbestemte renter og fratrækning af et beløb på 11 550 577 EUR fra det totale beløb på 612 839 581 EUR.

23 Den Hellenske Republik har bemærket, at de forskellige modregninger fandt sted ved følgende regnskabstransaktioner:

— 2922 DOY/FAVE vedrørende betaling (med renter) for kapitalforøgelsen (den omtvistede beslutnings artikel 1), ved modregning i en modsvarende del af betalingsordre nr. 2516/31.8.2007 vedrørende et beløb på 601 289 003 EUR

— 2927-2933 og 2940 DOY/FAVE vedrørende indfrielse (med renter) af beløbet vedrørende »spatosimo«-afgiften (den omtvistede beslutnings artikel 2), ved modregning i en modsvarende del af betalingsordre nr. 2516/31.8.2007, og

— 2926 DOY/FAVE vedrørende indfrielse af lejeafgifter til civilluftfartsmyndigheden, ved modregning i en modsvarende del af betalingsordre nr. 2516/31.8.2007.

V — Traktatbruddet

A — *Søgsmålets genstand*

24 Det må indledningsvis fastslås, at med hensyn til Rettens dom i sagen Olympiaki Aeroporia Ypiresies mod Kommissionen og henset til Kommissionens oplysninger vedrørende støttebeløbet, der er fremført i den omtvistede beslutnings punkt 209, omhandler tvisten mellem parterne fortsat gennemførelsen af den omtvistede beslutnings artikel 1 (kapitalindskud) samt opfyldelsen af de to forpligtelser i beslutningens artikel 2, dvs. betaling af »spatosimo«-afgiften og af lejeafgifter til visse lufthavne.

B — *Opfyldelsen af dommen af 12. maj 2005, Kommissionen mod Grækenland*

1. Parternes argumenter

25 Kommissionen har påpeget, at Den Hellenske Republik ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland.

26 Kommissionen har mindet om, at den eneste indsigelse, som kan gøres gældende af en medlemsstat, der ikke har tilbagesøgt ulovlig støtte, er indsigelsen om, at det er absolut umuligt at gennemføre beslutningen om tilbagesøgningen af støtten, og at en medlemsstat, der under gennemførelsen af en sådan beslutning støder på uforudsete og uforudseelige vanskeligheder, skal forelægge disse problemer for Kommissionen til vurdering.

27 Kommissionen har anført, at Den Hellenske Republik på intet tidspunkt har påberåbt sig, at det er absolut umuligt at tilbagesøge den ulovlige støtte, men alene har henvist til retlige og praktiske problemer. Selv om det er korrekt, at tilbagesøgningen skal gennemføres i overensstemmelse med procedurerne i national ret, skal det sikres, at den omhandlede beslutning gennemføres omgående og effektivt. Det er nemlig ikke tilstrækkeligt at indlede proceduren om tilbagesøgning, da proceduren skal føre til konkrete resultater.

28 Kommissionen har i replikken erklæret, at den første gang blev orienteret om bestræbelserne på at få tilbagebetalt den ulovlige støtte ved Den Hellenske Republik svarskrift, indgivet til Domstolen den 23. oktober 2007. Medlemsstaten har ikke på noget tidligere tidspunkt hævdet at have tilbagesøgt den nævnte støtte. Kommissionen var alene blevet underrettet om handlinger vedrørende foreløbige kvantificeringer af visse former for støtte og registreringen heraf som gæld til staten.

29 Eftersom Kommissionen ikke har fået forelagt nogen forklaring i den forbindelse, har den meddelt, at den hverken kan acceptere beregningen af de angiveligt betalte beløb eller de af Den Hellenske Republik fremførte bevismidler vedrørende tilbagesøgningen af den ulovlige støtte.

30 De dokumenter, som er fremlagt for at godtgøre tilbagesøgningen hvad angår både »spatosimo«-afgiften og lejeafgifter til lufthavne, bestod nemlig i en erklæring af 2. oktober 2007 fra civilluftfartsmyndigheden, hvoraf fremgår, at disse gældsposter »enten var afregnet, modregnet eller overført til de kompetente skattemyndigheder med henblik på verificering og opkrævning i overensstemmelse med lov om inddrivelse af offentlige tilgodehavender«.

31 Efter Kommissionens opfattelse kan et sådant dokument imidlertid ikke udgøre et bevis for, at betaling faktisk har fundet sted. Den sagsøgte medlemsstat har under alle omstændigheder ikke forelagt konkret dokumentation vedrørende kontobevægelser til bekræftelse af, at de omhandlede beløb faktisk er udbetalt. Den dokumentation, der var

vedlagt Den Hellenske Republiks besvarelse af den begrundede udtalelse, indeholdt heller ikke tilstrækkeligt præcise oplysninger om den faktiske tilbagesøgning af de forskellige støttebeløb.

32 Kommissionen har påpeget, at de nationale myndigheder senere har fremsendt kopier af voldgiftskendelser, men uden dokumenter til støtte for eller forklaring om, på hvilken måde de beløb, der blev tilkendt Olympic Airways, blev fastsat. Man kan derfor rejse spørgsmålet om, i hvilket omfang retten til de tilkendte erstatninger faktisk har forbindelse til statens forpligtelser over for selskabet vedrørende driften af den gamle lufthavn i Athen.

33 Kommissionen har endvidere henvist til, at der er tvivl om, hvorvidt den påberåbte tilbagesøgning er sket forskriftsmæssigt. De af den sagsøgte medlemsstat fremlagte dokumenter omtaler nemlig enten en »berigtigelse« af gældsposterne, eller en »modregning« i fordringerne/gælden. Uafhængigt af den omstændighed, at en eventuel modregning først fandt sted i oktober 2007, har de nationale myndigheder ikke påvist, på hvilket retligt grundlag staten var Olympic Airways' debitor.

34 For det tilfælde, at Domstolen skulle tiltræde, at tilbagesøgningen af støttebeløbet har fundet sted, er det Kommissionens opfattelse, at Olympic Airways ikke var i stand til at betale det omhandlede beløb uden tilførsel af ny støtte.

35 Den Hellenske Republik har hævdet, at alle støttebeløbene blev tilbagesøgt mellem august og september 2007. Det samlede erstatningsbeløb, som voldgiftsretten tilkendte Olympic Airways, blev modregnet i selskabets forfaldne gæld til staten. Denne gæld, der bortfaldt ved modregningen, omfattede den resterende del af støtten, der er omhandlet i den omtvistede beslutning.

36 Den Hellenske Republik har tilføjet, at den har holdt Kommissionen orienteret siden marts 2006 om, at Olympic Airways har rejst erstatningssøgsmål mod staten ved voldgiftsretten, og medlemsstaten har den 29. januar 2008 fremsendt kopier af de afsagte voldgiftskendelser til Kommissionen.

37 Den Hellenske Regering har gjort gældende, at den har orienteret Kommissionen om udviklingen i procedurerne for tilbagesøgning af de omtvistede beløb. På trods af kompleksiteten af de opgaver, der skal udføres, har Kommissionen ikke tilbudt nogen hjælp med henblik på, at de spørgsmål, som den sagsøgte medlemsstat er blevet anmodet om at samarbejde om, kunne finde en fælles løsning, særligt hvad angår fastsættelsen af størrelsen på de beløb, der skal tilbagesøges, og den nærmere tidsmæssige ramme for tilbagebetalingen.

38 Den Hellenske Republik har med hensyn til beløbet på 41 mio. EUR i den omtvistede beslutnings artikel 1 bemærket, at dette beløb, herunder påløbne renter, blev tilbagesøgt den 31. august 2007.

39 Hvad angår »spatosimo«-afgiften har Den Hellenske regering bemærket, at en stor del af denne afgift blev afregnet før vedtagelsen af den omtvistede beslutning, nemlig med en sum på 22 806 159 EUR. Dokumentation for denne betaling blev allerede fremsendt til Kommissionen i løbet af 2003. Den resterende del af denne gældspost, dvs. 38 192 997 EUR, blev noteret af skattemyndighederne i overensstemmelse med lov om inddrivelse af offentlige tilgodehavender. Denne sum, med tillæg af et beløb på 11 336 120 EUR i renter, blev tilbagebetalt den 18. oktober 2007. Afgiftens samlede beløb er således forhøjet til 49 529 117 EUR.

40 Den Hellenske Republik har om støttebeløbet vedrørende lejeafgifter (2 472 719 EUR) bemærket, at Olympic Airways allerede i 2006 afregnede en sum på 1 818 027 EUR, og at den resterende del af denne gældspost blev betalt i 2007.

41 Den Hellenske Republik har tilføjet, at foranstaltningerne om betaling af beløbene i den omtvistede beslutning på ingen måde udgør ny statsstøtte, og at disse transaktioner under ingen omstændigheder kan være genstand for den foreliggende tvist.

2. Domstolens bemærkninger

42 Med henblik på bedømmelsen af, om Den Hellenske Republik har truffet de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme dommen af 12. maj 2005 i sagen Kommissionen mod Grækenland, skal det prøves, om de støttebeløb, der stadig er genstand for tvisten, er blevet tilbagebetalt af den begunstigede virksomhed.

43 Hvad angår fristen for opfyldelse af den nævnte dom skal det bemærkes, at det relevante tidspunkt for bedømmelsen af, om der foreligger et traktatbrud i medfør af artikel 228 EF, ifølge fast retspraksis er udløbet af den frist, der er fastsat i den begrundede udtalelse, som er fremsat i medfør af denne bestemmelse (jf. dom af 12.7.2005, sag C-304/02, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 6263, præmis 30, af 18.7.2006, sag C-119/04, Kommissionen mod Italien, Sml. I, s. 6885, præmis 27, og af 27.7.2007, sag C-503/04, Kommissionen mod Tyskland, Sml. I, s. 6153, præmis 19).

44 I denne sag er det ubestridt, at den sagsøgte medlemsstat på tidspunktet for udløbet af fristen i den begrundede udtalelse ikke havde gennemført dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland.

45 Hvad angår besvarelsen af den begrundede udtalelse, hvori Den Hellenske Republik har oplyst om foranstaltningerne til tilbagesøgning af de forskellige støttebeløb og orienteret om den af Olympic Airways indgivne administrative klage samt henvist til vanskelighederne forbundet med fastsættelsen af de beløb, der skal tilbagebetales, og de komplekse retningslinjer for betaling, er det tilstrækkeligt at påpege, at en medlemsstat

— ifølge fast retspraksis — ikke kan påberåbe sig bestemmelser, fremgangsmåder eller forhold i sin nationale retsorden til støtte for, at forpligtelser, der følger af fællesskabsretten, ikke overholdes (jf. dommen i sagen Kommissionen mod Tyskland, præmis 38, og dom af 10.1.2008, sag C-70/06, Kommissionen mod Portugal, Sml. I, s. 1, præmis 22).

46 Desuden kan Den Hellenske Republiks argumentation om, at tilbagesøgningsproceduren blev besværliggjort som følge af Kommissionens manglende samarbejde, ikke tiltrædes.

47 De forskellige støttebeløb, der skal tilbagesøges, fremgår nemlig tilstrækkeligt tydeligt dels af den omtvistede beslutnings artikel 1-3, dels af betragtning 206-208 til beslutningen.

48 Domstolen har endvidere fastslået, at ingen bestemmelse i fællesskabsretten kræver, at Kommissionen, når den fastslår, at en støtte, som er erklæret uforenelig med fællesmarkedet, skal tilbagebetales, skal fastsætte den nøjagtige størrelse af det tilbagebetalingspligtige støttebeløb, og at det er tilstrækkeligt, at Kommissionens beslutning indeholder anvisninger, hvorved beslutningens adressat uden overdrevne vanskeligheder selv kan fastslå beløbet (jf. dom af 12.10.2000, sag C-480/98, Spanien mod Kommissionen, Sml. I, s. 8717, præmis 25, og af 18.10.2007, sag C-441/06, Kommissionen mod Frankrig, præmis 29).

49 Kommissionen kunne under disse omstændigheder begrænse sig til at kræve tilbagebetaling af det omhandlede støttebeløb og overlade det til de kompetente nationale myndigheder at beregne den nøjagtige sum, der skal tilbagebetales, herunder tilskrevne renter på det skyldige beløb (jf. dommen i sagen Spanien mod Kommissionen, præmis 26, og dom af 14.2.2008, sag C-419/06, Kommissionen mod Grækenland, præmis 46).

50 Det må fastslås, at Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 228 EF.

VI — De økonomiske sanktioner

51 Kommissionens påstande om pålæggelse af en tvangsbøde og et fast beløb bygger på Kommissionens meddelelse SEC(2005) 1658 af 13. december 2005.

A — *Påstanden om tvangsbøde*

1. Parternes argumenter

52 Kommissionen har nedlagt påstand om, at Den Hellenske Republik idømmes en tvangsbøde på 53 611 EUR for hver dags forsinkelse med opfyldelsen af dommen af 12. maj 2000 i sagen Kommissionen mod Grækenland, regnet fra afsigelsen af denne dom og indtil den dag, hvor det konstaterede traktatbrud er bragt til ophør.

53 Kommissionen finder, at en sådan tvangsbøde er afpasset efter overtrædelsens grovhed og varighed samt tager hensyn til behovet for at give tvangsbøden en tvingende og afskrækkende virkning. Med henblik på fastsættelse af overtrædelsens grovhed anvendtes der en koefficient på 12 som følge af betydningen af de fællesskabsregler, der var genstand for overtrædelsen, og overtrædelsens betydelige følger for offentlige og private interesser.

54 Kommissionen har påpeget, at overtrædelsen havde varet i 17 måneder på tidspunktet for søgsmålet. Kommissionen har imidlertid ikke taget hensyn til den faktiske varighed frem til Domstolens domsafsigelse, hvilket giver Domstolen mulighed for at tage en længere varighed af traktatbruddet i betragtning.

55 Hvad angår beløbet på den tvangsbøde, der skal pålægges, har Kommissionen præciseret, at hvis den ensartede grundsats, der er fastsat til 600 EUR, multipliceres med koefficienten 12 for overtrædelsens grovhed, med koefficienten 1,7 for varigheden, dvs. 0,1 pr. måned, og med koefficienten 4,38 (faktor *n*), der tager hensyn til den sagsøgte medlemsstats økonomiske formåen, fremkommer et beløb på 53 611 EUR.

56 Den Hellenske Republik er af den opfattelse, at da den støtte, der skulle tilbagebetales, er fuldt ud tilbagebetalt inden for en rimelig frist, er påstanden om idømmelse af en tvangsbøde og et fast beløb uden genstand.

57 Den Hellenske Republik har anført, at det foreslåede bødebeløb under alle omstændigheder er uforholdsmæssigt, og at det skal nedsættes i passende omfang, såfremt Domstolen måtte finde, at Den Hellenske Republik ikke har opfyldt dommen af 12. maj 2005 i sagen Kommissionen mod Grækenland fuldt ud.

2. Domstolens bemærkninger

a) Indledende bemærkninger

58 Da Domstolen har konstateret, at Den Hellenske Republik ikke har efterkommet dommen af 12. maj 2005 i sagen Kommissionen mod Grækenland inden for fristen ifølge den begrundede udtalelse, kan Domstolen i henhold til artikel 228, stk. 2, tredje afsnit, EF pålægge denne medlemsstat betaling af en tvangsbøde og/eller et fast beløb.

59 Hvad angår pålæggelsen af en tvangsbøde har Domstolen fastslået, at denne sanktion i princippet kun er berettiget, såfremt der fortsat foreligger et traktatbrud på grund af, at

den foregående dom fra Domstolen ikke er blevet opfyldt, indtil Domstolens undersøgelse af de faktiske omstændigheder (jf. i denne retning dommen i sagen Kommissionen mod Italien, præmis 33, 45 og 46, samt dommen i sagen Kommissionen mod Tyskland, præmis 40).

60 Det skal derfor undersøges, om det er tilfældet.

b) Varigheden af traktatbruddet

61 Med henblik på fastlæggelsen af, om det traktatbrud, der foreholdes den sagsøgte medlemsstat, har varet ved indtil Domstolens undersøgelse af de faktiske omstændigheder, skal der foretages en bedømmelse af de foranstaltninger, som ifølge medlemsstaten er iværksat efter udløbet af fristen ifølge den begrundede udtalelse.

62 Den Hellenske Republik har i den forbindelse hævdet, at tilbagebetalingen af den omtvistede støtte fandt sted gennem en gensidig modregning af gældsposter og fordringer mellem Olympic Airways og staten.

63 Den Hellenske Republik har med henblik på at vise, at støttebeløbene blev tilbagebetalt gennem en sådan transaktion, forelagt Domstolen en række udtalelser og erklæringer, herunder navnlig følgende dokumenter:

— bilag B. 11 til Den Hellenske Republiks svarskrift (»udtalelse« af 18.10.2007 fra økonomi- og finansministeriet vedrørende »indfrielse af [Olympic Airways] skyldige gældsposter«) […]

— bilag 2 til Den Hellenske Republiks duplik (»verifikation vedrørende status for gældsposter til staten« af 29.1.2008 fra økonomi- og finansministeriet)

— bilag E. 1 i besvarelsen af Domstolens skriftlige spørgsmål (note af 31.10.2008 om »indfrielse af gældsposter« udarbejdet af økonomi- og finansministeriet til Olympic Airways)

— bilag E. 6, akt nr. 16, i samme besvarelse (»udtalelse« af 27.8.2007 fra økonomi- og finansministeriet vedrørende »fratrækning af beløb vedrørende betalingsordrer«) og

— ti »regnskabstransaktioner« omhandlende datoerne 30. marts 2006 og 31. august 2007, som er påberåbt i den nævnte besvarelse og forsynet med overskriften »betalinger med modregningsvirkning«.

64 Under disse omstændigheder skal det for det første fastlægges, om modregningen kan udgøre et passende middel med henblik på at efterkomme en pligt til at tilbagebetale en statsstøtte, og, i bekræftende fald, for det andet, om en sådan modregning i det foreliggende tilfælde faktisk er gennemført.

c) Valg af andre midler end kontant tilbagebetaling

65 Hvad angår metoden til gennemførelse af den omtvistede beslutning og dommen af 12. maj 2005 i sagen Kommissionen mod Grækenland skal det påpeges, at artikel 14, stk. 3, i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler

for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 (EFT L 83, s. 1) bestemmer, at tilbagebetalingen af en statsstøtte skal ske omgående og i overensstemmelse med gældende procedurer i den pågældende medlemsstats nationale ret, forudsat at disse giver mulighed for omgående og effektiv gennemførelse af Kommissionens beslutning.

66 Således præciserede Domstolen i sin dom af 12. december 2002, Kommissionen mod Tyskland (sag C-209/00, Sml. I, s. 11695, præmis 32), at når der ikke er fastsat fællesskabsbestemmelser om fremgangsmåden for tilbagebetaling af støttebeløb, der er udbetalt med urette, skal tilbagesøgning af finansielle foranstaltninger principielt ske i henhold til de herfor gældende bestemmelser i national ret.

67 En medlemsstat, som i henhold til en kommissionsbeslutning er forpligtet til at tilbagesøge ulovlig støtte, kan følgelig frit vælge de midler, hvormed den vil opfylde denne forpligtelse, forudsat at de valgte foranstaltninger ikke er til skade for fællesskabsrettens rækkevidde og effektivitet (jf. dommen i sagen Kommissionen mod Tyskland, præmis 34).

68 Heraf følger i princippet, at en modregningstransaktion, for så vidt som den i den nationale retsorden er fastsat som en mekanisme, hvorefter der kan ske opfyldelse af en forpligtelse, kan udgøre et passende middel til at gennemføre tilbagesøgning af statsstøtte.

69 Den Hellenske Republik har i den forbindelse understreget, at en sådan retlig mekanisme er omfattet af bestemmelserne i den græske borgerlige lovbog.

70 For så vidt angår den angivelige modregnings materielle grundlag har den sagsøgte medlemsstat som opfølgning på Domstolens spørgsmål til denne part fremlagt en udskrift af voldgiftskendelsen af 6. december 2006, hvorefter medlemsstaten blev pålagt at betale Olympic Airways en række beløb i erstatning.

71 Ifølge denne kendelse fastslog voldgiftsretten navnlig, at Olympic Airways havde lidt økonomiske tab som følge af den for tidlige udsættelse fra Elliniko-lufthavnen, den obligatoriske udflytning til den nye lufthavn Spata, anlægsarbejder i denne lufthavn, yderligere og særlige omkostninger til driften af denne lufthavn samt hensættelse til bundne midler.

72 Med forbehold af anvendelsen af fællesskabsbestemmelserne om statsstøtte må det således konstateres, at Den Hellenske Republik med henblik på den foreliggende sag har godtgjort, at Olympic Airways havde en eksigibel fordring, der beløb sig til 601 289 003 EUR, hvilket klart overstiger de samlede omhandlede støttebeløb.

73 På denne baggrund og henset til pligten til tilbagebetaling, der blev fastsat i den omtvistede beslutning og i dommen af 12. maj 2005 i sagen Kommissionen mod Grækenland, skal det undersøges, om den angivelige modregning blev gennemført således, at den ovennævnte pligt blev opfyldt.

d) Bevisbyrden

74 Der skal indledningsvis henvises til fast retspraksis, hvorefter det påhviler Kommissionen inden for rammerne af proceduren i henhold til artikel 228 EF at forsyne Domstolen med de nødvendige elementer for at bedømme, i hvilket omfang en medlemsstat har opfyldt en dom, hvorved det fastslås, at der foreligger traktatbrud (jf. dom af 4.7.2000, sag C-387/97, Kommissionen mod Grækenland, Sml. I, s. 5047, præmis 73).

75 Da de af Kommissionen i den ovennævnte sag fremlagte oplysninger var tilstrækkelige til at vise, at det påtalte traktatbrud varede ved, påhviler det den pågældende medlemsstat at fremføre en vægtig og detaljeret indsigelse mod denne påstand samt at fremlægge bevis for at overtrædelsen er bragt til ophør (jf. i denne retning dommen af 12.7.2005 i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 56).

76 Det bemærkes hvad angår Kommissionens påstande i den foreliggende sag, at Kommissionen ikke alene under den skriftlige procedure, men også under retsmødet, har forkastet den valgte modregningsmekanisme. Kommissionen har særligt gentaget, at de foranstaltninger, som den sagsøgte medlemsstat har oplyst om, var utilstrækkelige til at godtgøre, at den omtvistede beslutning og dommen af 12. maj 2005 i sagen Kommissionen mod Grækenland var gennemført.

77 Kommissionen har i retsmødet som besvarelse af et spørgsmål fra Domstolen navnlig præciseret, at uanset om en modregning som retlig mekanisme i princippet kan godtages, skal den måde, hvorpå den angivelige modregning er foretaget i den foreliggende sag, forkastes.

78 Selv om voldgiftsretten korrekt tilkendte Olympic Airways erstatningsbeløbene, skal den sagsøgte medlemsstat være i besiddelse af regnskabsopgørelser over modregningen, der beviser, at denne transaktion faktisk er gennemført. I den henseende er en erklæring om, at de omhandlede støttebeløb er blevet modregnet, utilstrækkelig.

79 Hvad angår styrken af beviset for, at en beslutning med pålæg om tilbagesøgning af støtte, som er tildelt på en ulovlig måde, er gennemført, skal der mindes om Domstolens udtalelse om, at hvis en medlemsstat bestemmer, at tilbagesøgningen af den nævnte støtte skal ske på anden måde end ved kontant betaling, skal den forelægge Kommissionen alle de oplysninger, som er nødvendige for, at denne kan efterprøve, om det valgte middel er egnet til at gennemføre beslutningen (jf. dommen af 12.12.2002 i sagen Kommissionen mod Tyskland, præmis 40).

80 Domstolen præciserede tillige i den nævnte doms præmis 43, at en medlemsstat, selv om den kan kræve ulovlig støtte tilbagebetalt på anden måde end ved kontant betaling, skal sørge for, at de af medlemsstaten valgte foranstaltninger er tilstrækkeligt gennemskuelige til, at Kommissionen kan sikre sig, at de er egnede til at fjerne den konkurrencefordrejning, som skyldes den pågældende støtte, således at fællesskabsretten fuldt ud overholdes.

81 Domstolen tilføjede endvidere i den nævnte doms præmis 57-58, at sådanne foranstaltninger skal have samme virkning som en tilbagebetaling, der sker ved overdragelse af pengemidler, og at enhver foranstaltning, der træffes til opfyldelse af forpligtelsen til at tilbagesøge en ulovligt udbetalt støtte, skal være egnet til at genoprette de konkurrencevilkår, som blev fordrejet ved tildelingen af den ulovlige støtte, og den skal kunne identificeres som sådan af Kommissionen og andre interesserede parter.

82 På baggrund af disse betragtninger skal Domstolen prøve, om Den Hellenske Republik ved de fremlagte sagsakter har ført bevis for, at medlemsstaten har gennemført den omtvistede beslutning og dommen af 12. maj 2005 i sagen Kommissionen mod Grækenland for så vidt angår de tre støtteformer, der er genstand for søgsmålet.

e) Støttebeløbet bestående i kapitaltilførsel

83 Den Hellenske Republik skulle i henhold til den omtvistede beslutnings artikel 3, sammenholdt med beslutningens artikel 1, tilbagesøge et beløb på 41 mio. EUR fra Olympic Airways for det nævnte indskud.

84 Da Den Hellenske Republik har hævdet, at dette beløb er tilbagebetalt ved en modregningstransaktion, skal det prøves, om de fremlagte dokumenter kan anses for at godtgøre, at nævnte pligt er gennemført i overensstemmelse med principperne i denne doms præmis 79-81.

85 Den sagsøgte medlemsstat har i den forbindelse bl.a. fremlagt en note af 31. oktober 2008 fra økonomi- og finansministeriet til Olympic Airways.

86 Det fremgår af denne note, at »gældsposten på 41 085 840 EUR, som blev noteret i overensstemmelse med lov om inddrivelse af offentlige tilgodehavende, og som følger af pligten til at tilbagebetale forøgelsen af den kapital, der blev udbetalt selskabet den 9. oktober 1998, blev indfriet i sin helhed (kapital og renter) den 31. august 2007 gennem modregning nr. 2922, der foretager en modregning i et beløb, der ellers ville skulle være udbetalt af skatteforvaltningen til Olympic Airways i medfør af en statslig gældspost ifølge betalingsordre nr. 2516/31.8.2007«, der blev udstedt af Den Hellenske Republik til fordel for Olympic Airways med et beløb på 601 289 003 EUR på grundlag af voldgiftskendelsen af 6. december 2006.

87 Den Hellenske Republik har endvidere med hensyn til den fordring, der i medfør af den nævnte voldgiftskendelse skyldtes af medlemsstaten til Olympic Airways, bekræftet, at de nationale myndigheder var retligt forpligtede til at foretage en modregning af selskabets gæld i det beløb, som skulle udbetales til selskabet.

88 Domstolen finder, at den sagsøgte medlemsstat gennem denne sagsakt har ført bevis for, at det støttebeløb, der består i kapitaltilførsel, er blevet tilbagebetalt.

f) Støttebeløbet vedrørende »spatosimo«-afgiften

89 Den Hellenske Republik skulle i henhold til den omtvistede beslutnings artikel 3, stk. 1, tilbagesøge støtte fra Olympic Airways, der består i tolerancen af selskabets vedvarende manglende betaling af skatter til modernisering og udvikling af lufthavne, »spatosimo«-afgiften, for et samlet beløb på 60 999 156 EUR (beslutningens punkt 208).

90 Da den sagsøgte medlemsstat har hævdet, at en del af dette beløb, nemlig en sum på 22 806 158 EUR, blev tilbagebetalt før vedtagelsen af den omtvistede beslutning, skal

Domstolen udtale, at uanset om denne betaling har fundet sted, før dommen af 12. maj 2005 i sagen Kommissionen mod Grækenland blev afsagt, har Den Hellenske Republik under alle omstændigheder ikke fremlagt dokumentation til støtte for denne påstand.

91 Det skal nemlig bemærkes med hensyn til civilluftfartsmyndighedens skrivelse af 2. oktober 2007 — der er omfattet af bilag B. 15 til Den Hellenske Republiks svarskrift, og hvori der henvises til, at Olympic Airways har foretaget indbetalinger af et samlet beløb på 22 806 158 EUR som betaling af »spatosimo«-afgiften — at det fremgår af denne skrivelse, at Olympic Airways den 24. september 1999 indbetalte et beløb på 3 445 793 EUR og et beløb på 19 360 365 EUR den 29. juni 2001.

92 Uafhængigt af den omstændighed, at de hævdede indbetalinger fandt sted før anlæggelsen af den sag, der gav anledning til dommen af 12. maj 2005 i sagen Kommissionen mod Grækenland, hvorved Domstolen fastslog, at den omtvistede beslutning ikke var gennemført, skal det imidlertid bemærkes, at ovennævnte skrivelse af 2. oktober 2007 alene angiver, at Olympic Airways faktisk har indbetalt de nævnte beløb, hvilket ikke udgør et bevis for, at støtten er tilbagebetalt.

93 Endelig udgør bilagene vedrørende betaling af de beløb, der henvises til i transport- og kommunikationsministeriets skrivelse af 26. juni 2003 til Kommissionen, der er omfattet af svarskriftets bilag B.19, heller ikke et tilstrækkeligt bevis. Hvad angår de indbetalingsbilag, der er udstedt af Olympic Airways og vedlagt som bilag til denne skrivelse, må det fastslås, som Kommissionen har bemærket, at der ikke i nogle af disse dokumenter i det relevante felt er indført den banks stempel, der har modtaget betalingerne. Hertil kommer, at dokumenterne er dateret i juni 2001, og at ingen af dem bærer datoen 24. september 1999, som ifølge ovennævnte skrivelse af 2. oktober 2007 er den dato, hvor en del af det samlede beløb på 22 806 158 EUR blev indbetalt.

94 Det må fastslås, at den sagsøgte medlemsstat ikke har ført bevis for tilbagebetalingen af summen på 22 806 158 EUR for støtten vedrørende »spatosimo«-afgiften.

95 For så vidt angår den resterende del af denne afgift (38 192 997 EUR) har Den Hellenske Republik bl.a. fremlagt den ovennævnte note af 31. oktober 2008 fra økonomi- og finansministeriet til Olympic Airways for Domstolen.

96 Det fremgår af denne note, at Olympic Airways' »spatosimo«-gældspost for den periode, som er omfattet af den omtvistede beslutning, »blev indfriet i sin helhed den 31. august 2007 gennem modregning nr. 2927, nr. 2928, nr. 2929, nr. 2930, nr. 2931, nr. 2932, nr. 2933 og nr. 2940, der foretager en modregning i et beløb, der ellers ville skulle være udbetalt af skatteforvaltningen til Olympic Airways i medfør af en statslig gældspost ifølge betalingsordre nr. 2516/31.8.2007«.

97 Domstolen finder, at den sagsøgte medlemsstat ved denne sagsakt har ført bevis for betalingen af den resterende del af »spatosimo«-afgiften.

98 Herefter ses Den Hellenske Republik ikke at have bevist, at Olympic Airways har tilbagebetalt et støttebeløb på 22 806 158 EUR vedrørende »spatosimo«-afgiften.

g) Støttebeløbet vedrørende lejeafgifter til lufthavne

99 Den Hellenske Republik skulle i henhold til den omtvistede beslutnings artikel 3, stk. 1, tilbagesøge støtte fra Olympic Airways, der består i manglende betaling af lejeafgifter til lufthavne med et beløb på 2,46 mio. EUR (beslutningens punkt 206).

100 Den Hellenske Republik har i svarskriftet vedrørende den nærmere fremgangsmåde for tilbagesøgningen af denne del af støtten dels erklæret at have tilbagesøgt en sum på 1 818 027 EUR, dels henvist til bl.a. oplysninger, der er fremført som svar på den begrundede udtalelse, ifølge hvilke fire fakturaer vedrørende et beløb på 1 087 141 EUR, udstedt af civilluftfartsmyndigheden, har været genstand for visse berigtigelser og modregninger.

101 I den forbindelse skal det bemærkes, som generaladvokaten har konstateret i punkt 54-56 i sit forslag til afgørelse, at den dokumentation, som Den Hellenske Republik har fremlagt — nemlig civilluftfartsmyndighedens fakturaer, de berigtigende sagsakter og de nye fakturaer samt erklæringerne vedrørende de gensidige modregninger af gældsposter og fordringer mellem Olympic Airways og civilluftfartsmyndigheden — ikke tilstrækkeligt klart gengiver fremgangsmåden for tilbagebetalingen af de skyldige lejeafgifter til lufthavne, og desuden indeholder de tabeller, der er fremlagt herom, en række unøjagtigheder for så vidt angår beløbene på de forskellige fakturaer og de omhandlede perioder.

102 Denne dokumentation kan således ikke anses for egnet til at godtgøre den hævdede tilbagesøgning.

103 Herefter skal det undersøges, om den omtvistede beslutning er gennemført for så vidt angår betalingen af civilluftfartsmyndighedens øvrige to fakturaer.

104 For det første hvad angår beløbet på 176 082 EUR, for hvilket civilluftfartsmyndigheden har udstedt faktura nr. 3307/98, fremgår det af ovennævnte note af 31. oktober 2008 fra økonomi- og finansministeriet til Olympic Airways, at denne sum »blev indfriet i sin helhed den 31. august 2007 gennem modregning nr. 2926 (et beløb på 352 808 EUR i hovedstol med renter), der foretager en modregning i et beløb, som ellers ville skulle være udbetalt af skatteforvaltningen til Olympic Airways i medfør af en statslig gældspost ifølge betalingsordre nr. 2516/31.8.2007«.

105 Domstolen finder, at den sagsøgte medlemsstat ved denne sagsakt har ført bevis for tilbagebetalingen af ovennævnte støttebeløb vedrørende en del af lejeafgifterne til lufthavne.

106 For det andet vedrørende tilbagebetalingen af et beløb på 478 606 EUR, for hvilket civilluftfartsmyndigheden har udstedt faktura nr. 4175/99, bemærkes det, som generaladvokaten har anført i punkt 58 i sit forslag til afgørelse, at de dokumenter, den sagsøgte medlemsstat har fremlagt ved sit svarskrift — nemlig ministerial dekret af 2. oktober 2007 vedrørende modregningen, en skrivelse af 17. oktober 2007 fra civilluftfartsmyndigheden til Olympic Airways, der som bilag indeholdt en detaljeret fortegnelse over de beløb, der var genstand for modregningen, samt en skrivelse fra den nævnte myndighed til Olympic Airways af 19. oktober 2007, der henviser til modregningen i medfør af det nævnte dekret hvad angår faktura nr. 4175/99 med tillæg af renter — udgør tilstrækkelige beviser for, at summen vedrørende lejeafgifter til lufthavne er tilbagebetalt.

107 Som følge heraf er den omtvistede beslutning blevet gennemført for så vidt angår betalingen af civilluftfartsmyndighedens to ovennævnte fakturaer med et samlet beløb på 654 688 EUR.

108 Det følger af de ovennævnte forhold, at Den Hellenske Republik ikke har bevist, at Olympic Airways har tilbagebetalt det fulde statsstøttebeløb vedrørende lejeafgifter til lufthavne.

h) Konklusion

109 Det fremgår af samtlige ovenfor anførte betragtninger, at Den Hellenske Republik kun har bevist, at Olympic Airways har tilbagebetalt en del af »spatosimo«-afgiften (jf. ovenfor i præmis 94) og en del af lejeafgifterne til lufthavne (jf. ovenfor i præmis 102).

110 Domstolen finder under disse omstændigheder, at pålæggelsen af en tvangsbøde udgør et passende økonomisk middel med henblik på at tilskynde Den Hellenske Republik til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at bringe det konstaterede traktatbrud til ophør og til at opfylde den omtvistede beslutning og dommen af 12. maj 2005 i sagen Kommissionen mod Grækenland fuldt ud.

B — *Tvangsbødens størrelse*

1. Indledende bemærkninger

111 Det bemærkes, at det tilkommer Domstolen i hver enkelt sag ud fra sagens konkrete omstændigheder at bedømme, hvilke økonomiske sanktioner der skal fastsættes (jf. dommen af 12.7.2005 i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 86, og dom af 14.3.2006, sag C-177/04, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 2461, præmis 58).

112 Kommissionens påstand binder således ikke Domstolen og udgør blot et nyttigt sammenligningsgrundlag. Ligeledes er retningslinjer som dem, der er indeholdt i Kommissionens meddelelser, ikke bindende for Domstolen, men bidrager til at sikre gennemsigtigheden, forudsigeligheden og retssikkerheden i denne institutions handlinger (jf. dommen i sagen Kommissionen mod Portugal, præmis 34).

113 Hvad angår pålæggelsen af en tvangsbøde har Domstolen fastslået, at denne sanktion skal fastsættes under hensyn til den grad af pression, der er nødvendig for at få en forsømmelig medlemsstat til at opfylde en dom i en traktatbrudssag, ændre sin adfærd og bringe den påståede overtrædelse til ophør (jf. dommen i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 91).

114 Når Domstolen udøver sit skøn på området, tilkommer det den at fastsætte tvangsbøden således, at denne på den ene side er afpasset efter omstændighederne og på den anden side er proportional med det fastslåede traktatbrud såvel som med den pågældende medlemsstats betalingsevne (jf. dom af 25.11.2003, sag C-278/01, Kommissionen mod Spanien, Sml. I, s. 14141, præmis 41, samt dommen af 12.7.2005 i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 103, og af 14.3.2006 i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 61).

115 De grundkriterier, der skal tages i betragtning inden for rammerne af Domstolens bedømmelse for at sikre tvangsbødens egenskab af tvangsmiddel med henblik på en ensartet og effektiv anvendelse af fællesskabsretten, er således i princippet overtrædelsens varighed, dens grad af grovhed og den pågældende medlemsstats betalingsevne. Ved anvendelsen af disse kriterier skal Domstolen tage særligt hensyn til den manglende opfyldelses konsekvenser for offentlige og private interesser samt til den uopsættelighed, hvormed den pågældende medlemsstat skal overholde sine forpligtelser (jf. dommen af 12.7.2005 i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 104, af 14.3.2006 i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 62, og i sagen Kommissionen mod Portugal, præmis 39).

2. Overtrædelsens varighed

116 Det tilkommer Domstolen at fastlægge overtrædelsens varighed. Denne varighed skal vurderes under hensyn til det tidspunkt, hvor Domstolen har vurderet de faktiske omstændigheder, og ikke til det tidspunkt, hvor Kommissionen indbragte sagen for Domstolen (jf. dommen af 14.3.2006 i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 71, og dommen i sagen Kommissionen mod Portugal, præmis 45).

117 Eftersom Den Hellenske Republik ikke har kunnet bevise, at medlemsstatens tilsidesættelse af pligten til at gennemføre dommen af 12. maj 2005 i sagen Kommissionen mod Grækenland fuldt ud faktisk er bragt til ophør, må det under disse omstændigheder fastslås, at den nævnte tilsidesættelse har varet mere end fire år, hvilket udgør et betragteligt tidsrum.

3. Overtrædelsens grovhed

118 Vedrørende dette punkt skal den store betydning af EF-traktatens bestemmelser på statsstøtteområdet fremhæves, således som generaladvokaten har bemærket i punkt 72 i sit forslag til afgørelse.

119 De regler, som var genstand for den omtvistede beslutning og dommen af 12. maj 2005 i sagen Kommissionen mod Grækenland, er nemlig udtryk for en af de vigtigste opgaver, som Det Europæiske Fællesskab har i medfør af artikel 2 EF, nemlig oprettelsen af et fælles marked og fremme af en høj konkurrenceevne og en høj grad af konvergens med hensyn til de økonomiske resultater. Denne opgave fremgår ligeledes af artikel 3, stk. 1, litra g), EF, hvorefter Fællesskabets virke skal indebære gennemførelse af en ordning, der sikrer, at konkurrencen inden for det indre marked ikke fordrejes.

120 Betydningen af de fællesskabsbestemmelser, som er overtrådt i den foreliggende sag, afspejler sig navnlig i den omstændighed, at ved tilbagebetaling af statsstøtte, der er udbetalt ulovligt, fjernes den konkurrenceforvridning, der er opstået som følge af den konkurrencefordel, der er forbundet med støtten, og støttemodtageren mister som følge af denne tilbagebetaling den fordel, den pågældende havde på markedet over for den pågældendes konkurrenter (jf. i denne retning dom af 4.4.1995, sag C-350/93, Kommissionen mod Italien, Sml. I, s. 699, præmis 22, og af 29.4.2004, sag C-277/00, Tyskland mod Kommissionen, Sml. I, s. 3925, præmis 75).

121 Det må tilføjes, at kontrollen med statsstøtte til luftfartsselskaber er af væsentlig betydning, eftersom det omhandlede marked i sagens natur er grænseoverskridende.

122 Om traktatbruddet i den foreliggende sag bemærkes, at de støttebeløb, for hvilke den sagsøgte medlemsstat ikke har ført bevis for tilbagebetalingen, blot udgør en relativt lille

del af det samlede beløb, der var genstand for den omtvistede beslutning og dommen af 12. maj 2005 i sagen Kommissionen mod Grækenland.

4. Den sagsøgte medlemsstats betalingsevne

123 Hvad angår Kommissionens forslag om at multiplicere et grundbeløb med en koefficient, der særligt finder anvendelse på Den Hellenske Republik, har Domstolen flere gange har fastslået, at denne beregningsmetode udgør et passende redskab for vurderingen af den omhandlede medlemsstats betalingsevne, samtidig med at der opretholdes en rimelig forskel mellem de forskellige medlemsstater (jf. dommen af 4.7.2000 i sagen Kommissionen mod Grækenland, præmis 88, i sagen Kommissionen mod Spanien, præmis 59, samt dommen af 12.7.2005 i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 109, og af 14.3.2006, Kommissionen mod Frankrig, præmis 75).

5. Konklusion

124 Domstolen finder på baggrund af det ovenstående, at pålæggelsen af en tvangsbøde på 16 000 EUR er passende.

6. Tvangsbødens ikrafttrædelsestidspunkt og periode.

125 Henset til de ovennævnte betragtninger vedrørende den omstændighed, at der mangler at blive ført bevis for, at to af støtteelementerne er tilbagebetalt, nemlig en del af »spatosimo«-afgiften og en del af lejeafgifterne til lufthavne (jf. denne doms præmis 94 og 102), finder Domstolen det passende at angive tvangsbødens ikrafttræden til en

måned regnet fra afsigelsen af denne dom med henblik på at give den sagsøgte medlemsstat mulighed for at godtgøre, at den har bragt traktatbruddet til ophør.

126 Hvad angår tvangsbødeperioden pålægges den sagsøgte part tvangsbøder på daglig basis.

127 Under hensyn til samtlige disse forhold pålægges Den Hellenske Republik at betale Kommissionen en tvangsbøde, der indbetales på kontoen »Det Europæiske Fællesskabs egne indtægter« med et beløb på 16 000 EUR pr. dags forsinkelse med iværksættelse af fornødne foranstaltninger til at sikre den fuldstændige opfyldelse af dommen af 12. marts 2005 i sagen Kommissionen mod Grækenland, beregnet fra afsigelsen af nærværende dom og indtil den fuldstændige opfyldelse af nævnte dom af 12. maj 2005.

B — *Den kumulative pålæggelse af en tvangsbøde og et fast beløb*

1. Parternes argumenter

128 Kommissionen har nedlagt påstand om, at Domstolen i denne sag skal pålægge både en tvangsbøde og et fast beløb. Kommissionen finder, at pålæggelsen af et fast beløb er af central betydning, da det strider mod legalitets- og retssikkerhedsprincippet navnlig på statsstøtteområdet, hvis der går lang tid, inden Domstolens dom opfyldes. På dette område skal opfyldelsen af en kommissionsbeslutning og så meget mere en dom afsagt af Domstolen, der fastslår, at en sådan beslutning ikke er gennemført i form af tilbagesøgning af ulovligt tildelte støttebeløb, ske omgående og effektivt.

129 Kommissionen har bemærket, at den omstændighed, at Retten delvist ophævede den omtvistede beslutning, ikke påvirker fastsættelsen af det faste beløbs størrelse.

130 Kommissionen har fremhævet, at den foreslåede sum ikke er uforholdsmæssig. Der er nemlig forløbet mindst to år siden afsigelsen af dommen af 12. maj 2005 i sagen Kommissionen mod Grækenland, uden at der har fundet en effektiv tilbagesøgning af den omhandlede støtte sted. Selv om Domstolen skulle tiltræde, at de omhandlede beløb er tilbagebetalt mellem august og oktober 2007, kan en tilbagesøgning af støtten, der finder sted fem år efter den oprindelige beslutning og mere end to år efter Domstolen dom, under ingen omstændigheder anses for at være i overensstemmelse med de pligter, der påhviler den berørte medlemsstat.

131 Kommissionen har forklaret, at den på ingen måde har støttet sig på de forskellige kategorier af støtte eller på størrelsen af de beløb, der skal tilbagesøges, ved fastsættelsen af traktatbruddets grovhed, men derimod på traktatbruddets negative virkninger for de erhvervsdrivende med hensyntagen til vigtigheden af traktatsbestemmelserne om statsstøtte. Den omstændighed, at de af Den Hellenske Republik trufne foranstaltninger mere end fem år efter vedtagelsen af den omtvistede beslutning fortsat ikke har ført til en tilbagesøgning af de statsstøttebeløb, der er angivet i denne beslutning, udgør en grov tilsidesættelse af fællesskabsretten.

132 Kommissionen finder under alle omstændigheder, at uanset om Domstolen måtte fastslå, at støttebeløbene blev tilbagebetalt, skal det faste beløb pålægges indtil tidspunktet, hvor den fuldstændige tilbagebetaling af de nævnte beløb er gennemført.

133 Hvad angår størrelsen på det faste beløb, der skal pålægges, finder Kommissionen, at en beregning med udgangspunkt i en dagbøde på 200 EUR pr. dag er tilpasset traktatbruddets grovhed og tager hensyn til behovet for, at beløbet skal have en afskrækkende effekt. Hvis det nævnte beløb multipliceres med koefficienten 12 for overtrædelsens grovhed og med koefficienten 4,38, der tager hensyn til den sagsøgte medlemsstats økonomiske formåen, fremkommer et beløb på 10 512 EUR.

134 Den Hellenske Republik finder, at anvendelsen af begge sanktionerne i artikel 228 under alle omstændigheder er uforholdsmæssig, særligt i lyset af den omstændighed, at de omhandlede sanktioner forfølger det samme formål, nemlig at få medlemsstaten til at overholde fællesskabsretten og at sikre en effektiv anvendelse af fællesskabsretten ved et økonomisk pres med henblik på, at medlemsstaten bringer den omhandlede overtrædelse til ophør. Følgelig skal foranstaltningerne udvælges separat og ikke kumulativt på baggrund af, hvilken af de to sanktioner der er den mest passende.

135 Den Hellenske Republik har ligeledes gjort gældende, at udgangspunktet for beregningen af sanktionerne i artikel 228 EF skal være tidspunktet for udløbet af den i den begrundede udtalelse fastsatte frist, ikke tidspunktet for afsigelsen af den dom, der fastslår overtrædelsen.

136 Den Hellenske Republik har anført, at opfyldelsen af dommen af 12. maj 2005 i sagen Kommissionen mod Grækenland har fundet sted inden for en rimelig frist, nemlig to år efter dommens afsigelse og et år efter udløbet af fristen fastsat i den begrundede udtalelse. Der skal endvidere tages hensyn til sagens tekniske vanskeligheder og Kommissionens manglende samarbejde i forbindelse med gennemførelsen af den omtvistede beslutning.

137 Den Hellenske Republik hævder, at fastsættelsen af overtrædelsens grovhed har direkte forbindelse med de støttebeløb, der skal tilbagesøges, eftersom støttens størrelse er bestemmende for konsekvenserne for offentlige og private interesser af fællesskabsretten. Det er åbenbart, at jo mindre støtten er, jo mere begrænset er virkningen af indgrebet i den frie konkurrence i lufttransportsektoren. For så vidt som Retten fastslog, at udbetalingen af visse støttebeløb, der er angivet i den omtvistede beslutning, var i overensstemmelse med fællesskabsretten, er traktatbruddets grovhed følgelig mindre.

138 Den Hellenske Republik har tilføjet, at det indre marked på det pågældende område ikke kan berøres af Olympic Airlines, eftersom dette selskab ikke er indtrådt i Olympic Airways sted. Det sidstnævnte selskab, der ikke siden 2003 har haft har luft-

fartsaktiviteter, varetager nemlig kun opgaver på området for ground handling, hvorefter der ikke foreligger en fordrejning af konkurrencen på luftfartsområdet.

139 For det tilfælde, at Domstolen finder anledning til at pålægge et fast beløb, mener Den Hellenske Republik endelig, at det beløb, som Kommissionen har foreslået, er unødvendigt byrdefuldt og bør nedsættes passende.

2. Domstolens bemærkninger

a) De kumulerede sanktioner

140 Indledningsvis påpeges, at den procedure, der er fastsat i artikel 228, stk. 2, EF, har til formål at tilskynde en forsømmelig medlemsstat til at opfylde en dom i en traktatbrudssag og dermed sikre den effektive anvendelse af fællesskabsretten. De i bestemmelsen hjemlede foranstaltninger, nemlig tvangsbøden og faste beløb, har begge dette samme formål (jf. dommen af 12.7.2005 i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 80).

141 Domstolen har således i den nævnte doms præmis 81-82 fastslået, at spørgsmålet om, hvorvidt den ene eller den anden af disse to foranstaltninger skal anvendes, afhænger af, hvor egnet hver enkelt er til at opfylde det mål, der forfølges, når der tages hensyn til omstændighederne i den konkrete sag, og under disse omstændigheder er det ikke udelukket at anvende begge de sanktionstyper.

142 Det tilkommer følgelig Domstolen i den enkelte sag og på grundlag af de konkrete omstændigheder, der er forelagt den, samt ud fra den grad af pression og prævention,

den finder fornøden, at fastsætte egnede økonomiske sanktioner for at sikre opfyldelse hurtigst muligt af den dom, som tidligere har fastslået et traktatbrud, og at forebygge gentagelse af tilsvarende tilsidesættelser af fællesskabsretten (jf. dommen af 12.7.2005 i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 97, og dom af 9.12.2008, sag C-121/07, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 9159, præmis 59).

143 Domstolen har altså ved udøvelsen af sit skøn på det pågældende område kompetence til kumulativt at pålægge en tvangsbøde og et fast beløb.

b) Relevansen af pålæggelsen af et fast beløb

144 Det er tidligere udtalt, at pålæggelsen af et fast beløb i det enkelte tilfælde bør ske på grundlag af samtlige relevante forhold, som vedrører såvel særegenhederne ved det fastslåede traktatbrud som den holdning, der blev indtaget af den pågældende medlemsstat, efter at proceduren ifølge artikel 228 EF var blevet indledt (jf. dommen af 9.12.2008 i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 62). I den forbindelse tildeler bestemmelsen Domstolen et vidt skøn ved afgørelsen af, om der bør pålægges en sådan sanktion (jf. dommens præmis 63).

145 I den foreliggende sag finder Domstolen, at samtlige retlige og faktiske omstændigheder, der kendetegner det konstaterede traktatbrud, udgør et tegn på, at den effektive imødegåelse af en fremtidig gentagelse af tilsvarende overtrædelser af fællesskabsretten efter sin natur kræver, at der må vedtages en afskrækkende foranstaltning, såsom pålæggelse af pligt til betaling af et fast beløb (jf. dommen af 9.12.2008 i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 69).

c) Det faste beløbs størrelse

146 Såfremt Domstolen beslutter at pålægge betaling af et fast beløb, tilkommer det den under udøvelsen af sin skønsbeføjelse at fastsætte det pågældende beløb således, at det dels er afpasset efter omstændighederne, dels er proportionalt med det fastslåede traktatbrud samt den pågældende medlemsstats betalingsevne (jf. dommen i sagen Kommissionen mod Spanien, præmis 41).

147 Herved omfatter de relevante faktorer bl.a. varigheden af traktatbruddet efter den dom, hvorved det blev fastslået, samt de berørte offentlige og private interesser (jf. dommen af 12.7.2005 i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 114, og af 9.12.2008 i sagen Kommissionen mod Frankrig, præmis 64).

148 De omstændigheder, der skal tages i betragtning, fremgår navnlig af overvejelserne i denne doms præmis 117-122 vedrørende traktatbruddets varighed og grovhed.

149 På grundlag af disse forhold finder Domstolen, at det er en rimelig bedømmelse af sagens omstændigheder, at det faste beløb, som Den Hellenske Republik skal betale, fastsættes til 2 mio. EUR.

150 Den Hellenske Republik dømmes følgelig til at betale Kommissionen et fast beløb på 2 mio. EUR, der indbetales på kontoen »Det Europæiske Fællesskabs egne indtægter«.

VII — Sagens omkostninger

151 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at afholde sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at Den Hellenske Republik tilpligtes at betale sagens omkostninger, og Den Hellenske Republik har tabt sagen, bør det pålægges Den Hellenske Republik at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Store Afdeling):

1) Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i medfør af artikel 3 i Kommissionens beslutning 2003/372/EF af 11. december 2002 om støtte fra den græske stat til Olympic Airways og artikel 228, stk. 1, EF, da den ikke inden for den i den begrundede udtalelse fastsatte frist har truffet alle foranstaltninger til opfyldelse af dommen af 12. maj 2005, Kommissionen mod Grækenland (sag C-415/03), om tilbagesøgning af det støttebeløb, som blev fundet retsstridigt og uforeneligt med fællesmarkedet i overensstemmelse med nævnte beslutning.

2) Den Hellenske Republik pålægges at betale Kommissionen en tvangsbøde, der indbetales på kontoen »Det Europæiske Fællesskabs egne indtægter«, med et beløb på 16 000 EUR pr. dags forsinkelse med iværksættelse af de fornødne foranstaltninger til at sikre den fuldstændige opfyldelse af dommen af 12. marts 2005 i sagen Kommissionen mod Grækenland, beregnet fra en måned efter afsigelsen af nærværende dom og indtil den fuldstændige opfyldelse af nævnte dom af 12. maj 2005.

3) Den Hellenske Republik betaler Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber et fast beløb på 2 mio. EUR, der indbetales på kontoen »Det Europæiske Fællesskabs egne indtægter«.

4) Den Hellenske Republik betaler sagens omkostninger.

Underskrifter